

Syrische vluchtelingen in Nederland

'BEDANKT VOOR JULLIE GASTVRIJHEID!'

De Syrische burgeroorlog heeft inmiddels aan meer dan een kwart miljoen mensen het leven gekost. Sinds 2011 zijn meer dan vier miljoen Syriërs hun geboorteland ontvlucht. Achter deze kille cijfers gaan persoonlijke verhalen schuil. Vreselijke verhalen over bommen, dode geliefden en levensgevaarlijke reizen. Mijn Geheim sprak met twee jonge Syrische vrouwen die recentelijk in ons land arriveerden. Rania (34) ontvluchtte Syrië samen met haar man en hun vier kinderen. Ula (22) kwam drie maanden geleden naar Nederland, maar moest haar verloofde achterlaten in Libanon.

Tekst: Claudia Langendoen - Fotografie: Yvonne Palsgraaf

Rania (34):

'We werden met een glimlach ontvangen'

Van doorslaggevend belang bij onze beslissing om Syrië te verlaten, was een voorval zo'n drie jaar geleden. Mijn toen negenjarige zoon Ahmad en ik werden op straat beschoten door een soldaat in een tank. Hij kwam plotse-ling uit de tankopening tevoorschijn en begon in het wilde weg te schieten. We waren onderweg naar een arts, waar Ahmad naartoe moest. Gelukkig miste de schutter ons. We konden nog net op tijd wegduiken. Maar het werd ons steeds duidelijker: we moesten weg. Onze vier kinderen waren niet veilig meer. Aan het begin van de oorlog woonden we nog in een voorstad van Damascus, de hoofdstad van Syrië. Van daaruit waren we op de vlucht geslagen naar een andere streek rond Damascus. Vlak bij ons toenmalige huis was een luchtvaartbasis van het leger van de Syrische president Bashar al-Assad en dus zaten we midden in de vuurlinie. Er braken geregeld gevechten uit tussen het leger van Assad en het Vrije Syrische Leger. Daar zaten wij als burgers tussenin. De bommen vlogen ons letterlijk om de oren.

Samen met haar man Mohammad en hun vier kinderen ontvluchtte Rania (34) haar geboorteland Syrië. Drie maanden geleden kwam ze hier aan. "Hier hebben mijn kinderen weer een toekomst en dat is het enige wat telt."

De situatie werd te gevaarlijk. Ook voor mijn man Mohammad, die als zelfstandig ondernemer werkzaam was in de distributie van voedingsmiddelen. Hij moest van en naar zijn werk reizen en maakte gevaarlijke situaties mee. Zo probeerden zowel soldaten van Assad als soldaten van het Vrije Syrische Leger zijn auto in beslag te nemen. Als je in zo'n geval niet binnen enkele tellen meewerkt, schieten ze je ter plekke neer. Op een dag lukte het soldaten van Assad om Mohammads auto daadwerkelijk te bemachtigen. Ze hielden hem staande. Mijn man zei direct dat het goed was. Het ging heel snel allemaal,

maar hij was erg geschrokken. We verhuisden net op tijd. We woonden nog geen week in ons nieuwe huis, toen onze oude woning werd gebombardeerd.

Angst en verdriet

In het begin dachten we nog dat de gevechten rond Damascus wel zouden afnemen, maar dat gebeurde niet. Het was angstigend en we hadden veel verdriet om de oorlog die Syrië steeds meer in zijn greep kreeg. Mensen van wie we hielden,

werden gedood. Zoals de twee zonen van mijn zus. Ze waren zeventien en achttien jaar en zaten allebei op de universiteit, toen ze door sluipschutters werden geraakt. Ze overleden allebei. Ook die ingrijpende gebeurtenis was een belangrijke reden voor ons besluit om Syrië te verlaten. Maar hoe? En waarheen?

Mijn man zou alleen vluchten, zo besloten we. We hoopten dat de kinderen en ik dan later konden volgen, zodra hij ergens een nieuw bestaan had gevonden. Zo'n reis is immers enorm riskant. Het was totaal niet duidelijk of hij het zou overleven en we wilden onze kinderen niet aan zo'n groot gevaar blootstellen.

Geen keuze

Mohammad vertrok, nu ruim een jaar geleden. We namen afscheid, maar wisten niet of we hem ooit nog terug zouden zien. Hij reisde via Algerije en Tunesië naar Libië. In Libië is hij met hulp van mensensmokkelaars aan boord van een boot gekomen. Er zaten heel veel mensen op die boot, zo'n vierhonderd in totaal. En er was geen eten, geen drinken en geen toilet. Het was levensgevaarlijk. Dat beseften we vooraf heel erg goed. Maar hij had geen keuze, hij moest het risico nemen. Hij deed het voor de toekomst van zijn gezin. De reis was afschuwelijk.

Mohammad was bang en voelde zich geen mens meer, maar een stuk vee. Het ergste was dat hij zijn leven niet meer in eigen hand had. Hij had zijn lot in handen gelegd van mensen die hij niet kende. Mohammad vestigde zijn hoop op Allah. Dat was het enige wat hij nog kon doen. Onderweg begon de boot op een gegeven moment lang-

oprecht niet waar hij aan land is gekomen, maar waarschijnlijk was het Italië. Hij is in een busje naar Nederland gebracht. Direct na aankomst in Nederland belde hij. Ik was zo gelukkig toen ik hoorde dat mijn man, de vader van mijn kinderen, veilig was. Op dat moment kreeg ik een sprankje hoop op een beter leven. Vooraf hadden

'We verhuisden net op tijd. Een week later werd onze oude woning gebombardeerd'

zamer te varen. Mohammad schrok en dacht: dit was het dan, hier eindigt onze reis. Mijn man, die kan zwemmen, keek naar de kinderen aan boord en dacht: welk kind moet ik mee van boord nemen? Wie moet ik proberen te redden? Maar opeens begon de boot toch weer te varen en daarna bereikten ze gelukkig al snel hun plek van bestemming.

Sprankje hoop

De kinderen en ik waren achtergebleven in een huurhuis in Damascus. Mijn man en ik hadden op dat moment geen contact, maar op de een of andere manier voelde ik dat hij aan de gevaarlijke oversteek was begonnen. Ik kon alleen maar huilen. Mohammad weet

we bewust voor Nederland gekozen, omdat we hoorden dat Nederlanders tolerant zijn ten opzichte van etnische minderheden. Mensen zouden er erg vriendelijk en gastvrij zijn. Mohammad heeft in totaal tien maanden doorgebracht in acht verschillende asielzoekerscentra. Uiteindelijk kreeg hij een woning toegewezen. Dat was het moment waarop wij ook naar Nederland konden komen. De kinderen en ik reden naar Beiroet, de hoofdstad van Libanon. Daar namen we het vliegtuig naar Turkije, waar ik een gesprek had op de Nederlandse ambassade. Vanuit Istanbul vlogen we naar Nederland. Ruim drie maanden geleden kwamen we aan. Het was zo fijn om elkaar weer te zien!

We hebben een verblijfsstatus voor vijf jaar gekregen. Hier in Nederland komen we nu langzaam tot rust. De kinderen kunnen naar school en dat vinden ze heerlijk. Ze zijn gelukkig en voelen zich veilig. En natuurlijk zijn ze erg blij dat ze weer bij hun vader zijn. Los van de weersomstandigheden hier - we vinden het behoorlijk koud in Nederland - acclimatiseren ze goed. Ze kunnen de hele dag veilig buiten spelen. Dat ging in Syrië niet meer.

De kinderen zijn ook heel blij met hun docenten en de manier waarop ze door hen worden behandeld. Leerkrachten gaan hier menselijk en niet autoritair met de kinderen om. Dat is erg fijn. Nederlandse docenten zijn meer een mentor en een vriend. In Syrië werden onze zoons soms geslagen.

Trots en blij

Intussen doe ik mijn best om de kinderen hun traumatische ervaringen te laten vergeten. We doen spelletjes, zingen liedjes en praten met elkaar. En ik zit op Nederlandse les. Ik wil zo snel mogelijk goed Nederlands leren. Dat vind ik erg belangrijk. Mijn kinderen groeien hier op. Ik wil dat ze zich ontwikkelen en alle kansen benutten. Dan is het belangrijk dat ik mijn Nederlandse manier van denken en de normen en waarden eigen maak. Alleen dan kan ik hen zo goed mogelijk begeleiden. Ik vind de Nederlandse taal moeilijk, maar doe ontzettend mijn best. Lig zelfs 's avonds in bed woordjes te oefenen. Onlangs moest mijn man 's ochtends hard lachen. Wat bleek? Ik had zelfs in mijn slaap Nederlands liggen praten! We zouden erg graag in Nederland blijven. Mijn man wil

'Gelukkig hebben onze vier kinderen weer alle mogelijkheden om te kunnen dromen'

opnieuw een bestaan als zelfstandig ondernemer opbouwen. En onze kinderen hebben grootse toekomstplannen. We hebben een dochter en drie zoons. Onze dochter Toka is vijftien en wil gynaecoloog worden. Onze oudste zoon Wael is veertien en wil voetballer worden. Ahmad van elf wil piloot worden en de negenjarige Ali droomt van een bestaan als politicus. Dat zijn mooie dromen en gelukkig hebben onze kinderen weer alle mogelijkheden om te kunnen dromen. Daar ben ik trots op en erg blij om. Ik wil alles in het werk stellen om die dromen werkelijkheid te laten worden.

Ik ben mijn man intens dankbaar: hij heeft dit voor ons mogelijk gemaakt. Hij heeft zijn leven gewaagd door op die boot te stappen. Daarmee heeft hij onze kinderen weer een toekomst gegeven. En ik ben Nederland en het Nederlandse volk dankbaar voor het feit dat we hier welkom zijn. Natuurlijk ben ik tegelijkertijd verdrietig om iedereen die we in Syrië hebben moeten achterlaten. Mijn vader is lange tijd geleden al overleden, maar mijn moeder en zussen zijn achtergebleven in de omgeving van Damascus. Ik spreek ze geregeld via de telefoon, maar mis ze intens. Het liefst waren

we in Syrië gebleven. Toch blijf ik positief. Ik moet wel, voor mijn kinderen en voor onszelf, maar mijn hart is gebroken. Ik voel me erg gekwetst en heb veel verdriet om wat we allemaal hebben moeten doorstaan in Syrië. Een leven in oorlog, dat wens je niemand toe. Maar ik wil positief zijn, leven in liefde en slagen in het leven.

Respectvol

En die Nederlandse gastvrijheid waarover ons in Syrië werd verteld? Dat bleek absoluut waar te zijn! We werden met een glimlach ontvangen. De mensen zijn zó aardig en geven ons echt het gevoel dat we welkom zijn. We hebben bijvoorbeeld burens die als vrienden voor ons voelen. Uiteraard ontmoeten we niet alleen gastvrijheid. We voelen ook weerstand. Maar weet je: het doet er niet toe wat mensen die negatief oordelen over ons denken. Wij benaderen iedereen wel respectvol. Wij leven onze eigen normen en waarden na, ongeacht wat we van iemand terugkrijgen. En de negatieve reacties wegen niet op tegen de warmte die we ondervinden en de voordelen van het wonen in Nederland. Hier zijn we veilig en kunnen we bouwen aan de toekomst van onze kinderen. Dat is het enige wat telt.

Ula (22):
'Ik wil zó graag verder met mijn leven'

De Syrische Ula (22), haar ouders en haar broertje kwamen via Kenia en Libanon uiteindelijk in Nederland terecht. Ula is erg blij dat ze eindelijk een veilige plek hebben gevonden, maar treurt om haar verloofde, die ze moest achterlaten in Libanon. "Toch komt het goed, dat weet ik zeker!"

Vóór de oorlog was mijn leven in Syrië naar omstandigheden goed. De toekomst lag voor me open. Ik woonde met mijn ouders en jongere broer in Damascus en studeerde daar sociologie aan de universiteit. Met vrienden trok ik er geregeld op uit. Dan gingen we wat drinken of uit eten. Mijn moeder was onderwijzeres en mijn vader werkte als ingenieur bij het Syrische Ministerie van Defensie. Syrië voelde als thuis, maar was eigenlijk ons tweede vaderland. We zijn namelijk Palestijns en leefden dus al als vluchteling in Syrië, waar mijn ouders naartoe waren getrokken. Zelf ben ik in Syrië geboren.

Gevaarlijke situatie

De oorlog veranderde alles. Mijn vader werd gedwongen om een kant te kiezen. Ze eisten dat hij mee ging strijden, maar dat wilde hij niet. Hij wilde buiten de oorlog blijven. Toch werd hij voor de keuze gesteld: óf hij moest zich sterk maken voor het leger van president Assad, óf zich aansluiten bij de oppositie. Hij koos voor geen van beide en daarmee kwamen zijn en onze levens in gevaar. Mijn vader werd met de dood bedreigd. Wij als zijn gezin ook. De situatie werd steeds gevaarlijker en op een gegeven moment werd ons huis gebombardeerd. We weten niet door wie. We wisten te ontkomen, ►

'We dachten dat we over een paar maanden weer naar huis zouden kunnen, maar helaas...'

Het leven was er voor mij persoonlijk goed. Ik vond er fijn werk en werd verliefd op een Libanese man. We verloofden ons, maar trouwen in Libanon was uitgesloten. Hij heeft een ander geloof en gemengde huwelijken zijn daar niet mogelijk. Bovendien konden we niet in Libanon blijven, vanwege de daar aanwezige Hezbollah, die samen met het leger van Assad vecht. Zij mochten absoluut niet weten dat mijn vader van zijn werk was weggevlucht, anders werden we zeker gearresteerd.

Doodsangsten

We wilden erg graag naar Europa. Onze keuze viel op Nederland vanwege het tolerante imago dat dit land heeft. Bovendien had mijn vader Nederland al een paar keer bezocht en een van mijn ooms was ook al eens naar Nederland gereisd, als vredesactivist. Hij strijdt met een vredesorganisatie voor het recht op terugkeer van Palestijnse vluchtelingen naar Palestina. We waren dus al een beetje bekend met Nederland. Mijn vader vertrok bewust alleen, omdat hij de reis te gevaarlijk vond voor zijn gezin. Hij reisde naar Libië, van waaruit hij per boot de oversteek naar Italië maakte - twaalf spannende en moeilijke uren waarin hij doodsangsten uitstond. Er kon immers zomaar iets gebeuren waardoor hij de reis niet zou

overleven. Hij stapte met nog zestig opvarenden aan boord bij een schipper die hij totaal niet kende. Maar het ging goed. Vervolgens reisde hij per trein en auto door naar Nederland, waar hij maandenlang in diverse asielzoekerscentra werd opgevangen. Enkele maanden geleden kreeg hij een woning toegewezen en toen konden wij per vliegtuig vanuit Libanon ook hierheen komen.

Machteloosheid

Ik ben nu drie maanden in Nederland. Het eerste wat me hier opviel, was de temperatuur. We waren in Libanon veertig graden gewend. En het verbaasde me dat de mensen hier zo ontzettend aardig zijn. Ze zeggen je gedag op straat. Natuurlijk weet ik dat er ook Nederlanders zijn die tegen de komst van vluchtelingen zijn. Maar ik heb nog weinig van die vijandigheid gemerkt. Dit in tegenstelling tot Libanon, waar ik me juist gediscrimineerd en niet welkom voelde. Dat vond ik opmerkelijk. In Libanon sprak ik de taal en hier helemaal niet. Toch voel ik me hier veel meer geaccepteerd. Ik ben erg blij dat we in Nederland zijn. We hebben een verblijfsvergunning voor vijf jaar, in afwachting van vrede in Syrië. Ik heb nog geen nieuwe vrienden gemaakt, daarvoor ben ik hier nog te kort. Wel heb ik in Nederland enkele Syrische

vriendinnen. Die kende ik al in Syrië en zijn ook hiernaartoe gekomen. Wat dat betreft voelt Nederland een beetje als thuis-komen.

Tegelijkertijd voel ik me verdrietig en machteloos. Omdat ik mijn verloofde heb moeten achterlaten, maar bijvoorbeeld ook omdat mijn ouders hier niet kunnen werken vanwege de taalbarrière. In Syrië waren ze erg actief en maakten ze deel uit van de samenleving. Sinds ons vertrek naar Kenia zijn de rollen omgedraaid en moeten wij als kinderen voor onze ouders zorgen. Mijn vader is zestig, mijn moeder nog maar vijftig. Ze zijn nog veel te jong om niet meer te participeren in de samenleving. Daar hebben ze het erg moeilijk mee. Ze hebben dertig jaar gewerkt, moesten noodgedwongen opnieuw vluchten en moeten nu een heel nieuw leven opbouwen.

'Ik vertrouw erop dat mijn leven in Nederland binnenkort echt kan beginnen. Het komt goed!'

Daarnaast hebben we ons de afgelopen tijd erge zorgen gemaakt om mijn oom, de vredesactivist. Hij was onlangs in Syrië opgepakt en we wisten niet door wie. De kans was groot dat hij in levensgevaar was of zelfs al gedood was. Gelukkig hebben we een paar dagen geleden te horen gekregen dat hij weer vrij is. Mijn oudere broer is achter-

gebleven in Libanon, waar hij woont en werkt. Mijn jongere broer Basim is begonnen aan een studie vliegtuigbouwkunde aan de Technische Universiteit in Delft. Zelf heb ik het op dit moment vooral nog erg moeilijk. Ik wil zó graag verder met mijn leven. Net als andere jonge vrouwen van mijn leeftijd wil ik vrijuit leven, zo snel mogelijk werk vinden, eropuit gaan met vrienden en meedraaien in de maatschappij. En natuurlijk wil ik Nederlands leren. Dat kon tot nu toe echter niet, omdat ik in tegenstelling tot mijn broertje nog geen BSN-nummer had. Bij mij duurde dat ambtelijke proces iets langer. En pas als je een BSN-nummer hebt, mag je studeren en werken in Nederland. Tot mijn grote geluk heb ik sinds enkele dagen ook een nummer. Heel binnenkort ga ik vijf dagen per week op Nederlandse les. Eindelijk!

Het wachten vind ik zo moeilijk. Ik ben het niet gewend om thuis te zitten en kan mijn draai nog niet zo goed vinden in Nederland. Ik wil bijvoorbeeld graag vrijwilligerswerk doen, maar het lukt me niet om iets te vinden. In het jaar dat we in Libanon woonden, werkte ik als vrijwillig hulpverleenster bij een welzijnsorganisatie, waar ik zelf projecten opzette.

Ik bedacht onder meer een systeem van voedselbonnen, die werden uitgedeeld aan Syrische vluchtelingen in vluchtelingenkampen. Ook ben ik actief geweest bij een instituut dat hulpverlening bood aan pubers met maatschappelijke en sociale problemen.

In de wacht

Hier in Nederland zou ik ook zoiets willen doen. Ik wil me nuttig maken. Maar het enige vrijwilligerswerk dat me werd aangeboden, was werken in een kledingwinkel, bij wijze van tijdverdrijf. Ik ben echter niet op zoek naar tijdverdrijf. Ik wil me inzetten voor de maatschappij, iets terugdoen met mijn opleiding en werkervaring. Ik ben op zoek naar menselijk contact en werk met diepgang. Ik spreek goed Engels en denk dat ik hier in Nederland veel kan betekenen voor vluchtelingen, onder meer die uit Syrië. Juist omdat ik de taal spreek, een geschikte opleiding heb en aan den lijve heb ondervonden hoe het voelt om te moeten vluchten. Uiteindelijk hoop ik werk te vinden, bijvoorbeeld als maatschappelijk werkster.

Maar op dit moment voelt het alsof mijn leven in de wacht staat, terwijl ik eigenlijk niet goed weet wat ik kan verwachten. Intussen mis ik mijn verloofde erg. We hopen dat hij ook hiernaartoe kan komen en onderzoeken of dat mogelijk is. Tegelijkertijd ben ik blij dat ik hier ben en vertrouw ik erop dat mijn leven in Nederland binnenkort echt kan gaan beginnen. Dat ik kan gaan werken en nieuwe vrienden kan maken. Het komt goed. Dat weet ik zeker. Het heeft alleen wat tijd nodig. ■